

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci navrhovateľa **P. R.**, bývajúceho v R., proti odporcovi **R. K.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. D. A., advokátom v K., **o zaplatenie 100 000 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20 C 176/2001, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo 6. februára 2007 sp. zn. 20 C 176/2001 v spojení s uznesením zo 16. januára 2008 sp. zn. 20 C 176/2001, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Košice II zo 6. februára 2007 sp. zn. 20 C 176/2001 v spojení s uznesením Okresného súdu Košice II zo 16. januára 2008 sp. zn. 20 C 176/2001 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom zo 6. februára 2007 č. k. 20 C 176/2001-48 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 100 000,- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 4. 2. 1999 do zaplatenia a nahradiť trovy konania 5 000,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že odporcovi ustanovil opatrovníka (§ 29 ods. 2 O.s.p.), pretože sa nepodarilo zistiť jeho pobyt. Pri rozhodnutí vo veci samej vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorým mal preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá kúpna zmluva, na základe ktorej odporca poskytol navrhovateľovi zálohu kúpnej ceny 100 000,- Sk. Nakoľko k realizácii kúpy v zmysle kúpnej zmluvy nedošlo, v dôsledku čoho zanikol záväzkový vzťah medzi účastníkmi konania

a právny dôvod plnenia dodatočne odpadol, vzniklo na strane odporcu bezdôvodné obohatenie, ktoré musí vydať. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1, 2 O.s.p. a trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Uznesením zo 16. januára 2008 č. k. 20 C 176/2001-67 opravil v záhlaví rozsudku dátum narodenia odporcu tak, že správne znie 5. 1. 1979 (§ 164 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku v spojení s opravným uznesením súdu prvého stupňa podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu odporcu s odôvodnením, že odporcovi bola v konaní odňatá možnosť konať pred súdom. To tým, že okresný súd ustanovil odporcovi opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p., i keď nebolo dostatočne preukázané splnenie zákonných podmienok vyplývajúcich z tohto ustanovenia. Uviedol, že ustanoveniu opatrovníka musí predchádzať dôsledné šetrenie toho, či sú splnené všetky podmienky pre takýto procesný postup a okolnosť neznámeho pobytu účastníka konania sa musí hodnoverne preukázať. Len z tej skutočnosti, že účastník konania nepreberá zásielky doručované mu na adresu trvalého pobytu, ako to bolo v danej veci, nemožno usúdiť, že jeho pobyt nie je známy. Ustanovenie opatrovníka bez toho, aby boli splnené podmienky určené v § 29 ods. 2 O.s.p. a následné konanie súdu už len s ustanoveným opatrovníkom, viedlo k odňatiu možnosti odporcovi konať pred súdom a realizovať jemu patriace procesné práva účastníka konania. Preto žiadal, aby bol rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie.

Účastníci konania sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.) na dovolacom súde v lehote jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením okresného súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa môže začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). V mimoriadnom dovolaní nebola namietaná existencia niektorej z väd uvedených v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a žiadna z nich nebola v konaní o mimoriadnom dovolaní zistená.

Podľa právneho názoru generálneho prokurátora Slovenskej republiky okresný súd v konaní odňal odporcovi možnosť konať pred súdom.

Postupom súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým účastníkovi nebolo umožnené buď zúčastniť sa konania alebo realizovať ďalšie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V zmysle uvedeného za postup súdu vedúci k odňatiu možnosti konať pred súdom treba považovať aj postup súdu, ktorý sa prieči § 29 ods. 2 O.s.p. Ak súd v rozpore s týmto ustanovením a bez splnenia zákonných podmienok z neho vyplývajúcich ustanoví účastníkovi konania opatrovníka a v ďalšom priebehu konania už nekoná s účastníkom, ale len s jeho opatrovníkom, odníma tým tomuto účastníkovi možnosť konať pred súdom, lebo mu znemožňuje realizáciu jeho viacerých procesných práv, predovšetkým práva, aby jeho vec bola prerokovaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd).

V danej veci postup okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia Okresného súdu Košice II z 21. septembra 2006 č. k. 20 C 176/2001-43 o ustanovení opatrovníka odporcovi nebol v súlade s § 29 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže súd, pokiaľ neurobí iné vhodné opatrenia, ustanoviť opatrovníka účastníkovi, ktorého pobyt nie je

známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať. Ustanoveniu opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p. musí vždy predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre daný procesný postup. Pritom povinnosť zistiť, či pobyt účastníka je skutočne neznámy, zaťažuje súd. Účastníkovi, ktorý sa zdržuje v cudzine, je možné ustanoviť opatrovníka len vtedy, ak boli vyčerpané všetky dostupné možnosti na zistenie miesta pobytu účastníka (R 66/1996).

Z obsahu spisu vyplýva, že odporca v priebehu konania zmenil adresu bydliska (z P., na K.), preto okresný súd zisťoval miesto jeho trvalého pobytu. Zo správ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice I, Registra obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica a Miestneho úradu Mestskej časti Košice – Dargovských hrdinov (čl. 31 - 33) vyplýva, že odporca je prihlásený k trvalému pobytu na adrese K. (od 27. 8. 2004). Na túto adresu okresný súd doručoval odporcovi zásielku určenú do vlastných rúk. Aj napriek opakovanému doručovaniu na tejto adrese nebol zastihnutý a zásielku uloženú na pošte si odporca neprevzal v odbernej lehote (čl. 34). Zásielku sa nepodarilo doručiť odporcovi ani prostredníctvom policajného orgánu. Obvodné oddelenie Policajného zboru Košice Dargovských hrdinov súdu oznámilo, že ju nebolo možné doručiť, nakoľko menovaný pri opakovaných previerkach dvere bytu (K.) neotváral a iný trvalý alebo prechodný pobyt nebol zistený (čl. 36). Následne okresný súd zisťoval adresu odporcu prostredníctvom Ústrednej evidencie väzňov ZVJS Slovenskej republiky (s uvedením dátumu narodenia X.), Sociálnej poisťovne, pobočka Košice (s uvedením dátumu narodenia X.), policajného orgánu, Registra obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica, ale iný trvalý pobyt odporcu zistený nebol. Napriek tejto skutočnosti okresný súd uznesením z 21. 9. 2006 č. k. 20 C 176/2001-43 ustanovil odporcovi opatrovníka (pracovníčku okresného súdu) v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že jeho pobyt nie je známy. S týmto pokračoval v konaní a doručil mu napadnutý rozsudok a opravné uznesenie.

Uvedený procesný postup okresného súdu nebol správny. Bez opodstatnenia po neúspešnom pokuse o doručenie súdnej zásielky (čl. 34) poštou (vrátenej z dôvodu nezastihnúť odporcu a nevyzdvihnutia zásielky v odbernej lehote) a policajného orgánu, nie z dôvodu odsťahovania sa odporcu alebo jeho zdržiavania sa na neznámom mieste, upustil

od ďalších pokusov doručiť zásielky odporcovi na adresu zisteného a zmeneného trvalého bydliska. Ani z ďalšieho šetrenia okresného súdu nevyplýva, že by pobyt odporcu bol neznámy, keď navyše okresný súd uvádzal nesprávne dátum narodenia odporcu. Z týchto dôvodov jeho rozhodnutie o ustanovení opatrovníka odporcovi nemožno považovať za správne.

Ustanovenie opatrovníka bez toho, aby boli splnené podmienky určené v § 29 ods. 2 O.s.p. a následné konanie súdu už len s ustanoveným opatrovníkom, viedlo k odňatiu možnosti odporcovi konať pred súdom a realizovať jemu patriace procesné práva účastníka konania (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Táto procesná vada je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Dovolací súd považuje za potrebné tiež uviesť, že určenie zamestnanca súdu za opatrovníka účastníka konania zákon (§ 29 ods. 2 O.s.p.) síce výslovne nevyklučuje, napriek tomu sa tento procesný postup prieči účelu, ktorý je sledovaný uvedeným zákonným ustanovením. Opatrovník má totiž v konaní hájiť práva a oprávnené záujmy účastníka, ktorého zastupuje. Pokiaľ má za účastníka konania konať zamestnanec súdu, ktorý vec prejednáva a rozhoduje, nemožno objektívne očakávať, že bude dostatočne razantne hájiť práva zastúpeného tak, ako sa od opatrovníka požaduje.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením okresného súdu zrušil (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne znova o trovách prvostupňového konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

